

Slovenski dom

Štev. 54.

V Ljubljani, sreda 9. marca 1938.

Leto III.

Angleški razgovori z Nemčijo in Italijo in težkoče, ki jih glede sporazuma porajajo velike zahteve na vseh straneh

London, 9. marca. o. Nemški zunanji minister von Ribbentrop je odpoval sredi v London. Spremlja ga žena in nekaj njegovih tajnikov. Njegovo potovanje v London bo služilo nadaljevanju razgovorov med Anglijo in Nemčijo, ki so se začeli pretekli teden, ko je Hitler sprejel angleškega poslanca v Berlinu, Hendersona.

Zunanji minister von Ribbentrop bo v četrtek dopoldne sprejel od angleškega ministra lorda Halifaxa, opoldne pa bo gost na kosilu pri ministrskem predsedniku Chamberlainu. V petek bo v Ribbentrop sprejel v avdiciji od Nj. Vel. kralja Jurija VI. Domnevajo, da bo pri teh razpravah sklenjen načelni sporazum glede vseh vprašanj, ki se tičejo Anglije in Nemčije.

Pogoji za sporazum

London, 9. marca. o. Današnje londonsko časopisje obširno razpravlja o pogajanjih med Anglijo

in Italijo ter Anglijo in Nemčijo ter naštevajo pogoje, pod katerimi bi Anglija mogla z eno in z drugo državo skleniti trajen sporazum. Glavno pogoje posvečajo razgovorom v Rimu. Vsi listi so mnenja, da je treba za vsako ceno odstraniti napetost med Italijo in Anglijo in doseči čim širšo podlago za trajen sporazum. Ta sporazum bo moral vsebovati dogovor o razmerju pomorskih vojnih sil na Sredozemlju, o razdelitvi vpliva na bližnjem vzhodu in o onemogočenju hujšajoče propagande med mohamedanskim prebivalstvom v pokrajinah ob Sredozemskem morju. To so vprašanja, ki se tičejo obeh držav. Oborožena tekma na Sredozemskem morju, ki se je začela za abesinske vojne, ter italijanska propaganda med mohamedanci ob Sredozemskem morju sta glavna razloga za škodljivo neprijateljstvo med Anglijo in Italijo. Anglija je pripravljena skleniti z Italijo sporazum glede Sredozemskega morja, če Italija popusti v Španiji.

Anglija ne zahteva od nje ničesar drugega, kakor da umakne svoje prostoletce s španskih bojišč. Italija pa stavi kot glavni pogoj za sporazum angleško priznanje italijanskih osvojitelj v Abesiniji. Sporazum med obema državama bi odstranil nezdravo ozračje in medsebojna sumničenja, ki so škodila po eni strani Angliji in Italiji, po drugi strani pa evropskemu miru.

Glede Nemčije so londonski listi mnenja, da bo težje doseči sporazum, ker ima Nemčija dosti večje in dosti bolj nemogoče zahteve. Tako hoče nazaj vse svoje kolonije in popolnoma proste roke v srednji Evropi, češ, da je srednjeevropsko vprašanje nekaj, kar zadeva samo Nemčijo, ne pa zahodnih evropskih držav.

To so pogoji in težave, ki so se pokazale pri pogajanjih, ki naj pripravijo zvezo štirih evropskih velikih držav.

Delni sporazum med Irsko in Anglijo Za zdaj brez združitve angleškega Ulstera s svobodno Irsko

London, 9. marca. o. Pogajanja med Irsko in Anglijo za sklenitev političnega, obrambnega in trgovinskega sporazuma so se včeraj končala z delnim uspehom. Predsednik irske republike De Valera in angleški ministrski predsednik Chamberlain sta imela včeraj dolg razgovor. Irsko zastopstvo pa je imelo seje z angleškimi ministri. Po sestanku predsednikov so izdali uradno poročilo, v katerem pravijo, da so pogajanja med Irsko in Anglijo napredovala v toliko, da bodo sklenili trgovinski in finančni pogodbo, ki naj uredi izvrševanje plačilnih obveznosti med obema državama. Angleški državniiki se nikakor niso hoteli udati irski zahtevi, da bi najprej razpravljali o združitvi severne Irske z ostalo svobodno državo. To združitve so Irski zahtevali kot pogoj za nadaljnja pogajanja. Polek razgovorov je pokazal, da Angleži nikakor ne bodo tega takoj izpolnili. Pač pa so Irski dobili zagotovilo, da so Angleži pripravljeni razgovarjati se o tej njihovi glavni zahtevi, od katere zavisi združitve vseh Ircev v eno samostojno državo, če Irska sklene z Anglijo trgovsko in finančno pogodbo ter pogodbo o enotni

ureditvi državne brambe. Angliji je za varnost njenega evropskega dela nujno potrebno, da ji je Irska ne le zaveznica, marveč, da je irska obramba urejena po istih načelih, kakor angleška in da je vodstvo angleško-irske obrambe enotno. Angleški brambni načrt določa zgraditev letalskih in mornariških oporišč na irski obali. Irska naj bi ob kakih evropskih vojni branila Anglijo z atlantske morske strani. Obrambno vprašanje je pa prav tako važno tudi za Irsko, ki bi sama s svojimi silami težko kljubovale kakemu večjemu napadu. Njene finančne možnosti so zato tudi premajhne. Obrambno vprašanje nameravajo urediti tako, da bi se Anglija odpovedala odškodnini za zemljo, ki jo je Irska vzela angleškim veleposelnikom, Irska bi pa ta denar porabila za izpolnitev svoje vojske in za gradnjo obrambnih oporišč. Vse potrebno orožje in vojni material pa bi Irski dobavljala Anglija. Zaradi angleškega zagotovila, da bodo vprašanje o združitvi vse Irske obravnavali pozneje in da Angleži združitvi v načelu ne nasprotujejo, so Irski odnehali ter ustregli najprej oni angleškimi zahtevam.

Demonstracije proti Judom so bile spet v Varšavi. Razvile so se po shodu, ki so ga proti komunizmu priredili študentje, ki so potem razbili več judovskih trgovin.

Za 76.000 frankov so na dražbi v Parizu prodali izvod knjige Julija Cezarja »De bello Gallico«, katero je Napoleon prebral v izgnanstvu in pisal na rob svoje vojaške opombe.

19 mrtvih in 169 ranjenih je bilo pred dvema dnevoma na progi med Taragono in Lerido v rdeči Španiji, kjer se je tovarni vlak zaletel v osebne.

Bivši ameriški predsednik Hoover bo ostal nekaj dni v Berlinu, da se na lastne oči prepriča o življenju in napredku hitlerjevske Nemčije.

Veliko francosko potniško letalo, ki vzdržuje zvezo med Parizom in Siamom, je treščilo na tla v Zadnji Indiji. Vsi potniki in piloti so pri tem našli smrt. Letalo je bilo last državne družbe Air France.

Pri potopu nacionalistične križarke »Baleares« je izgubilo življenje 360 mornarjev in častnikov.

Velike spremembe v romunski diplomaciji bodo izvedli v kratkem. Izmenjali bodo poslanike v vseh važnejših evropskih prestolnicah.

Svatba albanskega kralja Zoga bo 27. aprila. Zakon po predpisih albanske ustave in mohamedanske vere pa je bil sklenjen že pretekli mesec, ko sta etrica grofica Apopyneje s kraljevimi pooblaščenca podpisala zakonsko pogodbo.

Vesti 9. marca

20.000 ljudi išče zavetja pod šatori v južni Kaliforniji, ker jim je poplava uničila domovništva. Včeraj so bile v Los Angelesu velike pogrebne svečanosti za žrtve poplav. Vse delo v filmskih delavnicah so zaradi poplave morali ustaviti.

Združene države so prevzele v posest tihomorskega otočka Canton in Endrebery, do katerih si laste pravico tudi Angleži. Na otočkih bo Amerika uredila letalska oporišča.

Sest članov poljske komunistične mladinske zveze je obsodilo na daljše zaporne kazni izredno sodišče. V drugi razpravi pa je obsodilo pet ljudi, ker so zbirali prispevke za rdečo Španijo. Vsi obsojeni so Judje.

Novo trgovinsko pogodbo med Češkoslovaško in Združenimi državami so podpisali pred dvema dnevnoma v Pragi. Pogodba spada med najpomembnejše trgovinske dogovore, kar jih je Češkoslovaška po vojni sklenila.

Leningrajska politična policija je prišla poljskega trgovca s kožuhovino Gastrinskoga, ki spada med najbogatejše ljudi v Varšavi. Varšavski Judje zahtevajo od poljske vlade, naj takoj posreduje za njihovega zapletga sovornika.

Madžarska bo plačevala svoje vojne dolgove Ameriki v letnih obrokih skozi 30 let in sicer brez obresti. Predsednik Roosevelt je dejal, da je pripravljen podobno urediti tudi plačevanje dolgov drugih evropskih držav.

Zastopniki japonskih bank in finančnih krogov so podpisali 100 milijonov jenov. Ta denar bo tvoril začetno glavnico za novo kitajsko državno banko.

Izredno gosta megla je včeraj zajela London in južno Anglijo, tako da so morala vsa letala, ki vzdržujejo zvezo z raznimi evropskimi središči, ostati doma.

12.758 zadrug je bilo konec lanskega leta v Italiji. Večina zadrug je bilo kmetijskih in konzumnih.

Anglija bo Egiptu zajamčila v pogajanjih z Italijo vse pravice, ki jih je egiptovska država imela do zdaj. Tako pravi uradno poročilo egiptovske vlade.

Predsednik irske republike De Valera je imel včeraj sestanek z angleškim ministrskim predsednikom Chamberlainom. Pri razgovorih sta skušala odstraniti ovire, ki preprečujejo popoln sporazum med Irsko in Anglijo.

Casnikarji še vedno preganjajo Greto Garbo in skušajo od filmske zvezde dobiti priznanje, da se namerava poročiti z glasbenikom Stokovskim. Igralka pa vse take glasove odločno zavrača.

ZDRAVKO ŠTANGL

Ljubljana, 9. marca.

Danes zjutraj nas je presenetila žalostna novica, da je ob 8.10 umrl v zdravilišču na Golniku mladi slovenski časnikiar Zdravko Štangel, urednik »Slovenskega doma«. Jetika, sovražnica naših mladih ljudi, posledica pomanjkanja in stiske, v kateri je moral živeti tisti rod naše mladine, ki mu je botrovala svetovna vojna, je uničila mlado, polno in obetajočo življenje Zdravka Štangla. Z njim je slovensko časnikiarstvo izgubilo dragoceno in usposobljeno moč. Če je za koga pri nas mogoče trditi, da ga je njegov nemirni hlastajoči, vse obsegajoči poklic obsedel do dna in do konca, je treba to reči o pokojnem tovarišu Štanglu. Bil je časnikiar, človek, ki je hotel biti pri vseh dogodkih, pri vseh srečanjih, pri vseh domačih skrivnostih in zanimivostih pri-
ejujoč. Gnal ga je ognjen motor: biti pri vseh dogodkih prvi in jih dati svojemu listu ter jih posredovati njegovim bralcem. Časnikiarstvo, ki ga je začel kot napol odrasel fant v Mariboru in ga nadaljeval kot urednik našega lista, kot poročevalec prestolnih dni, kot član naše redakcijske centrale in njenih podružnic v Sloveniji in Belgradu, mu ni bilo služba, marveč poklic. To se pravi, nekaj velikega, nekaj svetega, čemur se je žrtvoval ves z dušo, telesom in z vsemi sposobnostmi. Prav ta zavest o žrtvovanju za poklic in brezbriznost, s katero je zanj trosil svoje sile, mu je nakopala žalostno usodo, jetiko, in po nekaj mesecih jetike smrt, na pragu pravega in velikega življenja. Zdravko Štangel je umrl tako rekoč sredi službe, s fotografskim apa-

ratom v roki in zahtevo, da mora tudi zadnje poročilo, s katerim je v zvezi on, biti točno: nekaj minut pred smrtjo je zahteval od zdravnikov, da morajo njegovo smrt ugotoviti uradno, da ne bo kakih pomot in da ne bo kdo mogel reči, da širi on živ ali mrtev neresnične vesti. Umrl je kot apostol enega najnevarnejših v današnjem svetu in družbi najpobetnejših poslanstev, časnikiarstva, ki oblikuje javno mnenje in veže svet s poročili v veliko skupnost.

Pokojni Zdravko Štangel je bil sin ugledne in zavedne slovenske družine iz Smihela pri Pliberku na Koroskem. Njegov oče, zaveden slovenski narodnjak, se je posebno odlikoval ob koroskem plebiscitu in je moral zaradi tega domoljubnega dela tudi bežati iz Koroske. Preselil se je najprej v Marenberg, nato pa si je v Sturmovi Grabi kupil posestvo, kjer še zdaj živi.

Zdravko je bil že v mladosti od sile živahen fant. Gimnazijo je študiral v Mariboru, kjer je bil nekaj časa tudi gojenec Dijškega semenišča. V gimnazijskih letih se je pridno udeleževal pri Dijškem Orlu. Leta 1925 je iz gimnazije izstopil ter odšel v St. Lenart v Slovenske gorice za urednika pri tamkajšnjem okrajnem sodišču. Pri tem mu je pomagal tudi njegov ozi rojak dr. Ilonik, starešina na tamkajšnjem sodišču. Ker pa je vedno želel, da bi se naprej študiral, se je leta 1930 preselil v Maribor. Tu je stopil v službo pri odvetniku dr. Millerju, poleg tega pa je privatno študiral ter naredil tudi vse izpite na tamkajšnji realni gimnaziji. Mnogo se je udeleževal kot izvrsten športnik pri SK Maratonu.

Pokojni Zdravko je bil tudi zelo družaben in šegav. Povsod, kjerkoli se je udeleževal, je pokazal izredno življenjsko energijo. Kmalu po prihodu v Maribor je stopil v stik s tamkajšnjim uredništvom »Slovenca«, kjer se je sprva udeleževal bolj kot športni poročevalec, nato pa je začel pisati tudi razna druga poročila, v katerih je pokazal svojo sposobnost in izobrazbenost. Bil je nekaj časa tudi dopisnik belgrajske »Pravde«. Najbolj se je izkazal kot izbrani časnikiar ob hitlerjanskem puču leta 1934 v Avstriji. Odsel je tedaj kot dopisnik »Slovenca« in belgrajske »Pravde« v Avstrijo ter v svojih poročilih, ki jih je poslal o teh dogodkih v Avstriji, pokazal odlične časnikiarske sposobnosti. Dajal je razen tega tedaj poročila vsem jugoslovanskim listom in oblastem ter velikim angleškim in ameriškim dnevnikom. Pozneje je nekaj časa bival v Kuli v Banatu, od koder je kmalu prišel v uredništvo »Slovenca« v Belgradu, od tod pa v Ljubljano, kjer je postal urednik »Slovenskega doma«.

Pokojni Zdravko ni bil samo časnikiar, neutrudni lovec dogodkov, drveči poročevalec, marveč je bil nekaj, kar je več vredno kakor vse to: bil je značajan, čist in jasen človek, dragocen za sleherni malo ali veliko občestvo. Nihče ne ve tega tako dobro, kakor njegovi najbližji delovni tovariši, ki so z njegovo smrtjo izgubili ne neprecenljivega sodelavca, marveč se težje pogrešljivega prijatelja, lepo, zvesto, iskreno dušo, ki je brez slovesa, z zadnjo popotnico odšla za poslednjim, največjim Dogodkom.

Pogreb pokojnika bo v petek ob 3 popoldne.

Proračun ministrstva za telesno vzgojo pred skupščino

Belgrad, 9. marca. AA. Minister za telesno vzgojo dr. Vekoslav Miletič je podal tale ekspozice: Gospodje poslanci! Predlog proračuna ministrstva za telesno vzgojo za leto 1938-39 je minimalen izraz nalog, ki jih ima to ministrstvo izvesti. Pred seboj imam velike in veljavne splošne narodne naloge, ki jim je težko ustreči s proračunom 18.864.695 din. Nam vsem je znana vloga telesne vzgoje že pri starih narodih, Grkih in Rimljanih. A tudi današnji napredni in veliki narodi, ki žele, da si mladina ojeleli duha in da bo moralno in etično zdrava, mislijo, da je neobhodno potrebno, da mora biti mladina kreпка, zdrava, odporna in telesno razvita; zato posvečajo kar največjo skrb telesni vzgoji in se ne straše tudi največjih gnolnih žrtv.

Večina delovanja tega ministrstva je zadnji dve leti veljalo izvajanju zakona o obvezni telesni vzgoji, ki je stopil v veljavo 2. februarja 1934. Namen tega zakona je telesna, moralna in nacionalna vzgoja vse naše mladine, od prvega leta šolanja pa do 20. leta življenja. Šolska mladina, moška in ženska, se bo vzgajala v tem smislu v šolah, izvenskolska mladina, in sicer samo moška, se bo vzgajala v prazničnih tečajih.

Ministrstvo je sprevidelo potrebo po čim večjem številu strokovno usposobljenih učiteljev za telesno vzgojo in je priredilo v Belgradu lani sedem tečajev za izučitev učiteljev za obvezno telesno vzgojo. Tečaji so trajali po mesec dni in v njih so se absolviralo vse gradivo po uredbi o izvajanju zakona o obvezni telesni vzgoji. Na koncu tečajev so kandidati napravili skušnje. Tako smo lani izločili 500 učiteljev iz raznih krajev v vsej državi. Letos se je obvezna telesna vzgoja usmerila v pravi tok in se je delo začelo v vsej državi. Ustanovili smo: 1) odseke strokovnih referentov pri bankih upravah in je pri vsaki banovini ministrstvo sporazumno z vojnimi ministrom imenovalo po enega referenta za obvezno telesno šolo iz vrst višjih častnikov; 2) odseke strokovnih referentov pri okrajnih načelnostih; 3) praznične tečaje za pouk izvenskolske mladine v občinah.

Poleg od države podpiranih organizacij so razvila lepo delovanje tudi mnoga društva za telesno

kulturo. Tako n. pr. gradi Zveza fantovskih odsekov v Ljubljani iz lastnih sredstev do danes najboljši in najmodernejši stadion v naši državi ter deluje doslej že v 300 enotah. Važen činitelj zasebne iniciative je tisto, kar imenujemo šport, in to je pri nas dobro organizirano v Zvezi športnih zvez v kraljevini Jugoslaviji in v jugoslovanskem olimpijskem odboru. Veliki mislec Tomaž Masaryk je nekoč dejal: Zdrav človek ne more živeti brez športa. S tem je hotel reči, da je človekova fiziološka potreba, da osveži svoja pljuča, da ojeleli svoje mišice, da se sploh izpolni v telesnem pogledu, ker je to zahteva narave, ki ji je Bog sam dal svoje zakone. Izkušnja je dokazala, da so koristi športnega dela velike, zato upam, da bo tudi naš jugoslovanski šport izvršil svojo veliko viteško nalogo. Tudi v športu so vse panoge potrebne in koristne, če se strokovno in viteško izvajajo. Da se ta strokovnost čim bolj izvede, je potrebno, da tudi država podpre zasebno iniciativo.

V zadnjih letih opažamo viden napredek skoraj vseh panog športa. Posebno lep napredek pa kaže dva športa, strelski in smučarski.

Najpopolnejši šport v Jugoslaviji je nogomet, cigar zastopnik je jugoslovanska nogometna zveza z več kot 665 klubov, najbolj priljubljeni sta pa turistika in smučarstvo. Danes tekmujejo naši smučarji uspešno na vseh mednarodnih tekmah. Franc Smolej, ki je na olimpiadi dosegel zelo častno mesto pri smučanju na 50 km je na največji tekmi na Finskem za svetovno prvenstvo pustil za seboj vse Nemce, Italijane, Francoze in druge srednjeevropske tekmovalce. Ponosi: smo tudi na svoje smučarske zgradbe, med njimi je znamenita vsemu svetu znana in največja skakalnica na svetu v Planici.

Gasilstvo, ki se je rodilo že pred polstoletja v draveki, savski in delu donavske banovine, nadaljuje svoje človekoljubno in socialno delo v popolnem obsegu, ukrenjeno je pa tudi vse potrebno, da se tudi v drugih krajih naše države organizacija prostovoljnega gasilstva čimbolj razširi, da bo koristno služila domovini in narodu.

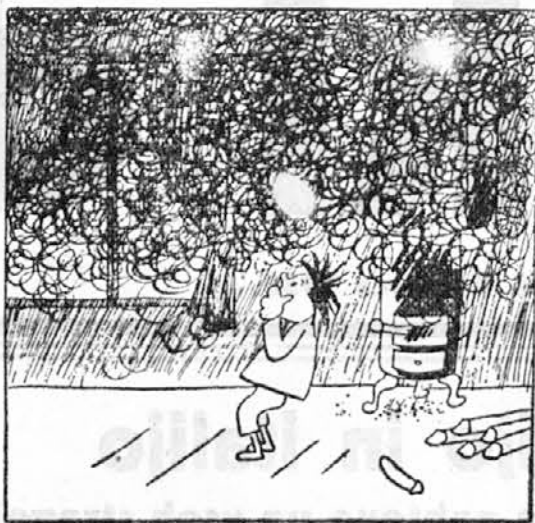
Celotni znesek proračunskega predloga za leto 1938-39 je 18.864.695 din, to je, 6,1 milijona dinarjev več kakor lani.

Francoski socialisti proti obrambnim načrtom:

Odstop francoske vlade - v četrtek?

Pariz, 9. marca. o. Današnje časopisje se obširno bavi s težkočami, na katere je natekla Chaulempsova vlada v poslanski zbornici glede svojih zakonskih načrtov za državno obrambo. Gre predvsem za zakon o ustanovitvi samostojne blagajne za financiranje potreb državne obrambe. Po tem zakonu bi vlada dobila velika polnomočja in bi pri denarnih vprašanjih, ki se tičejo državne obrambe, ne bila več vezana na odobritev zbornice. Temu načrtu, odnosno moči, ki bi jo s tem dobila vlada, nasprotujejo predvsem socialisti, ki v sedanjih vladi sicer niso zastopani, jo pa v zbornici podpirajo. Ta zakon bo prišel pred zbornico v četrtek. Če se do tedaj ne bo predsednik vlade

Chaulempsu posrežilo pridobiti socialistov, da bi vlado podprli, bo njegova vlada odstopila in naredila prostor novi, ki bi bila sestavljena iz radikalov in iz desničarskih skupin brez podpore socialistov. Novo vlado bi sestavljal predsednik zbornice Herriot. Chaulempso bo imel v četrtek na seji parlamenta govor, v katerem bo prosil vse politične skupine, naj bodo zaradi slabega stanja francoske državne obrambe tako uvidne, da ne bodo delale vladi pri reševanju tega vprašanja težav. Ni pa verjetno, da bi Chaulempso s svojim prizadevanjem uspel, ker večina v socialistični stranki zahteva, da morajo vodstvo francoske politike spet dobiti v roke socialisti kot najmočnejša skupina.

Najlepší film sezony! Ta film presega po svoji krasoti in divni vsebini celo »Kirchfeldskega župnika«. Prvi film z znamenitega mladinskega zbora **Wiener-Sängerkraben** »Die singende Jugend«

MLADINA PREPEVA

Vsi zunanji posnetki tega filma so bili izdelani v najlepših krajih na Tirolskem (Heiliges Blut, Gross - Glockner itd.)
Jutri premiera! Kino Union Jutri premiera!

Žalosten sveti večer

Ljubljana, 9. marca.

Babinopolje je naselje v logaškem okraju pri Starem trgu, ki je nekdanje mejno mesto na Hrvaški in bilo sosedu slavnemu Prezidu, kakor je še danes. Babinopoljci so žilavi ljudje. Njih zemlja je kamnita, malo rodovitna. Prebivalstva ne more preživljati. Zato se ljudje ukvarjajo z gozdarstvom in vozarstvom. Mnogi so odšli v deželo dolarjev. Tako je tja krenil tudi Porok Anton, visok in koščen človek. Po vojni se je vrnil z dolarji. Priženil se je na neko kmetijo. V družini so nastala mnoga navzkrižja. Tane je navadno »fural«. Z ženo se je začel pravdati in je živel ločeno. Samotaril je. Na lanekni sveti večer so se pri njem zbrali mladi fantje. Sedeli so okrog mize in pili hudo žgano pijačo kar iz skodelice, ki je romala iz rok v roke. Imeli so pred seboj 5 litrov držečo »banko«, kakor tam nazivajo »putih«. Pozno v noč so odšli iz hiše. Glavna vrata je Tane zaklenil in je vzel kljuko s seboj. Fantje so se razšli.

Po mnogih krajih je res grda navada, da prihajajo moški k polnočnici popolnoma vinjeni in daleč okrog se razširja po cerkvi ogaben duh po žganju. Eden Tonetove družbe, France, 25 letni posestnikov sin, je bil tudi v cerkvi. Sedel je na stopnicah pod korom. Drugače je France čeden dečko. To sveto noč pa se je spremenil v surovino. Preklinjal je Boga in Marijo, celo ustrelil je iz neke pištole, ki je bila bolj podobna igrači.

Tane se je vrnil po polnočnici domov. Ko je stopil v sobo, je zapazil, da je bil predal v omari dvignjen. Presenečen pa je tudi ugotovil, da mu je izginil zaklad: 1900 din gotovine, poročni prstan, vreden 150 din, in zlata ameriška ura, vredna v našem denarju 368 din. Javil je stvar takoj domačim orožnikom. Osumil je Porok Tane vloma v prvi vrsti Franceta J. Orožniki so ga dolgo zasliševali. Zbirali so razne indicije. Na vse strani so vodili poizvedbe. France je res imel nekaj denarja, toda trdil je, da je denar dobil, ko je prodal voz sena. Okolnost, da je lahko odprla tudi kljuka njegove hiše Tonetova vrata, mu je nakopala sitnosti, da je prišel v kriminal.

Pred sodniki malega senata

Državni tožilec dr. Julij Fellahar je po daljši preiskavi obtožil Franceta J. najprej zločinstva vlomne tatvine in nato dvojnega prestopka zaradi motenja bogočastja in slednjic zaradi lahke telesne poškodbe, ker je dan pred svečnico letos udaril Poroka po glavi in ga lahko poškodoval. Mali senat pod predsedstvom s. o. s. g. Frana Kovača je včeraj sodil Franceta, ki se je prav prostodušno in dokaj logično zagovarjal. V prvi vrsti je zanikal dejanje vlomne tatvine in vsako krivdo. Deloma je priznal dejanje v cerkvi, izgovarjajoč se, da je bil močno vinjen, za lahko telesno poškodbo pa je navajal, da ga je najprej napadel Porok. Senat je zaslišal tri priče, v prvi vrsti Antona Poroka.

Po daljši obravnavi je senat izrekel sodbo, s katero je bil France J. oproščen od obtožbe zaradi tatvine v smislu čl. 280 k. p., obsojen pa zaradi prestopkov motenja bogočastja in lahke telesne poškodbe na 900 din denarne kazni ali 15 dni zapora, pogojno za dve leti. France je kazen sprejel. Bil je torej lanske sveti večer v Babinem polju žalosten!

Dr. Salvinijevo predavanje na naši univerzi

Ljubljana, 9. marca.

V okviru Romanističnega kluba društva slušateljev ljubljanske univerze je bilo včeraj popoldne v zbornični dvorani na univerzi predavanje o italijanski književnosti, ki ga je imel prof. dr. Luigi Salvini, ravnatelj orientalskega zavoda v Neaplju ter strokovnjak za slovanske jezike.

Zbornično dvorano je ljubljansko izobraženstvo, ki s simpatijami spremlja na novo oživljene kulturne stike med Italijo in Jugoslavijo, dobro zasedlo. Na zanimivem predavanju smo opazili tudi konzule tujih držav, večino univerzitetnih profesorjev ter drugih ljubiteljev italijanske književnosti. Po pozdravnem nagovoru univ. prof. dr. Kelemine je dr. Salvini začel predavanje ter v krasnem jeziku orisal vso italijansko književnost od pravega svetla do današnjih dni.

Po predavanju je spregovoril nekaj besed še italijanski generalni konzul, ki je izrazil toplo željo po čim tesnejših kulturnih stikih med obema državama tudi za bodoče.

Dve hujski nesreči

Ljubljana, 9. marca.

V Gledališki ulici št. 16 stanujoča Vera Nikitina je včeraj okoli 16.40 šla po Židovski stezi. Pri hiši št. 4 ji je spodrsnilo in je tako nesrečno padla na kamenit tlak, da si je prebila lobanjo in zlomila desno roko. Prepeljana je bila v bolnišnico na kirurški oddelki. Njeno stanje je kritično. — Hujski karambol kolesarja s tovornim avtom je bil sredi okoli 20.15 pri Stadionu na Tyrševi cesti. Kolesar Ivan Glušič je pravilno vozil mimo Stadion. Neki tovorni avto, ki je pridrvel mimo, pa ga je podrl na tla s tako silo, da je dobil hude zunanje in notranje poškodbe. Glušič se sedaj nahaja v bolnišnici.

Maribor

Knjige »Poročnik indijske brigade« so pripele. Novi naročniki jih dobe v naši upravi na Koroški cesti 1.

Človeški okostnjak so izkopali

Maribor, 8. marca.

Na Tratah pri Zgor. Cmureku so te dni napravili odkritje, ki je izzvalo v vsem kraju hudo razburjenje. Delavci, ki so kopali na posestvu Antona Malija na Tratah, so pri kopanju našli na človeško okostje. Ležalo je kakih 60 cm globoko v zemlji ter je bilo že vse trhlo in gnilo. O najdbi so bili obveščeni orožniki in banovinski zdravnik dr. Kapralov, ki si je okostje ogledal ter je ugotovil, da je od odraslega človeka mlajših let. Ležalo pa je v zemlji najmanj 50 do 60 let. V vsem kraju se nihče od starih ljudi ne spominja, da bi bili kdaj tukaj pogrešili kakšnega domačina, pa tudi v sodnih aktih ni zabeleženo, da bi se bil tukaj odigral kakšen skrivnostni zločin. Tako bo ostala skrivnost okostnjaka nepojasnjena. Državno tožilstvo v Mariboru je odredilo, da ga znova zagrebejo na pokopališču, da bo imelo okostje končno svoj mir.

Ustanovitev tujsko prometnega društva v Vuhredu

V petek, dne 25. p. m. se je vršil v Vuhredu v gostilniških prostorih pri Vidmoserju ustanovni občni zbor Tujsko-prometnega društva za Vuhred in okolice. Občnega zbora, ki je potoke v najlepšem razpoloženju, se je udeležil tudi delegat Tujsko-prometne zveze v Mariboru, ki je dala pobudo za ustanovitev društva. Društvo si je postavilo nalogo, da v Vuhredu in okolici, ki ima podane vse naravne in klimatske predpogoje za tujski promet, ustvari še ostale potrebne pogoje za uspešnejši razvoj in večji razmah tujskega prometa. Naši javnosti so se premalo znane prednosti, ki jih nudi Vuhred s svojo okolico za letovišče, posebno za one, ki si želijo miru in počitka v lepi naravi, ob dobrem podnebju in v bližini obsežnih gozdov. Našim turistom in našim smučarjem je malo znano, da je tudi Vuhred izredno primerna izhodna točka za zapadno Pohorje, kakor za Senjorjev dom in prav posebno za novo Kočo pod Kopo na Pungartu pod Veliko Kopo. Novo društvo si je postavilo nalogo, da postavi razne orientacijske table in da posreduje dobre markacije poti. Dolžnost naše javnosti je, da Vuhredu kot letoviščarskemu kraju in kot izredno ugodni izhodni točki za krasne izlete na zapadno Pohorje v bodoče posveti vso svojo pozornost. Na ustanovnem občnem zboru je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik g. Pavel Minaržik, podpredsednik g. ing. Franjo Pahernik, tajnik g. župnik Ivan Leber, blagajnik g. postajenačelnik Albert Golob, člani ožje uprave g. šolski upravitelj Franc Mencej in gostilničar g. Fric Robnik. Za ustanovitev tega važnega društva sta si pridobila največ zasluge g. inž. Franjo Pahernik in g. župnik Ivan Leber.

Če naročite »Slovenski dom« za 3 mesece naprej, dobite roman »Poročnik indijske brigade« zastonj!

Nastop plesne šole Mete Vidmarjeve

Ljubljana, 8. marca.

Po nekoliko kričnem in ne prav uspelem nastopu plesne šole g. Delakove je publika, ki s simpatijami spremlja naše skromne začetke plesne kulture, z zanimanjem pričakovala nastop skupine g. Mete Vidmarjeve.

V petek, 4. marca je maloštevilna plesna grupa g. Mete Vidmarjeve pokazala rezultate svojega enoletnega dela. — Prvi del — plesna kretanja — so učenke pokazale v motivih, arabeskah in ritmičnih osnovnih sestavinah plesnega gibanja. Ugajali so predvsem ritmi, v katerih so pokazale učenke že precejšnjo sigurnost v skokih, obratih in to na levo in desno stran. Pri teh osnovnih drobniših študijah si videl vso skrb in vzgojno-umetniško prizadevanje, ki ga polaga g. Meta Vidmarjeva v svoje učenke: Tu ni bilo ničesar površnega! Vsaka gesta je bila premišljena, dogmata, vsak obrat in skok je hotel pokazati vsaj del tistega elementarnega doživljanja, ki obvlada plesavca, predanega svojemu elementu.

V drugem delu, v samostojnih solističnih študijah izvajalk sta hoteli Marija Gradnikova in Marta Pavlinova pokazati svojo plesno ustvarjalno silo v kompozicijah, ki sta jih sami sestavili. — Obe moramo priznati precejšnjo tehnično dovršenost v podajanju posameznih plesnih elementov. — Mariji Gradnikovi se sicer pozna še nesigurnost, vendar pa iskreno in sproščeno predajo ritmu in gestji. — V sami kompoziciji »Poziva« smo čutili še preveč samo elemente plesa in premalo vsebine, premo povezanosti in prepričljivosti v ustvarjalnosti. — Poziv je bil preveč analiza posameznih kretanj in doživljanj in premalo močna organska celota. Vodomet je bil enotnejši, vendar pa je bil v izrazu preskromen.

Marta Gradnikova je tehnično odlična v nogah. Preveč pa je vezana v rokah, vratu in hrbtu. Njeno Prigravanje je bilo prav zaradi tega dobro, ker je stavila precejšnje tehnične zahteve v obratih. Kompozicijsko in plesno je bila dobra njena Nespanetna devica.

Večer je prav lepo uspel. G. Meta Vidmarjeva je dobila mnogo cvetja in iskrenega aplavza. Pozdravljala jo je predvsem mladina. Njen trud je upoštevanja vreden. Njeno vzgojno-umetniško delo je resno. S težavo orje pri nas ledino in ustvarja razumevanje za dognanje sodobne plesne kulture, obenem pa skuša pri talentiranih učenkah vzbuditi smisel za pravo umetniško ustvarjanje.

Vinogradniška anketa v Novem mestu

Novo mesto, 8. marca.

Z ozirom na predstojajočo obnovo vinogradov in boljše vnovčevanje vina se bo vršila 13. marca 1938 v Novem mestu ob priliki občnega zbora vinarske in kletarske zadrge v Novem mestu v Prosvetnem domu tudi anketa vinogradnikov. Na tej anketi se bodo razpravljala predvsem najvažnejša vprašanja zadržnega delovanja, izkušnje in pogoji obnove vinogradov, izbira in odzira najprikladnejših trsnih sort in primerne trsne podlage ter pocenitev nabave galice in žvepla.

Tega dne ob 9.30 popoldne se vrši najprej občni zbor vinarske podružnice istotam, ob 10.30 popoldne pa se prične občni zbor vinarske zadrge in vinogradniška anketa. Na to zborovanje pošlje tudi Zadržna zveza svojega predavatelja in bo združeno z vinarsko-zadržnim in vinarsko-strokovnim predavanjem. Z ozirom na veliko gospodarsko važnost tega zborovanja se vabijo vsi vinogradniki vseh vinorodnih občin novomeškega okraja, da se tega zborovanja udeleže v najobilnejšem številu.

V Mariboru bo kuharska razstava

Maribor, 8. marca.

Pod pokroviteljstvom mariborskega župana g. dr. Juvana ter pod pokroviteljstvom Zdrženja gostilniških podjetij bo v Mariboru od 12. do 15. t. m. velika kuharska razstava, kakor je Maribor, pa menda tudi še nobeno drugo mesto v državi, v takem obsegu ni videlo. Razstava se bo vršila v vseh prostorih Unioneve dvorane, ki se v te namene »polno paro preurejuje«. Samo dekoracije in predpriprave za razstavo bodo stale nad 15.000 dinarjev. Vsaka skupaj bo razstavilo okrog 30 mariborskih restavracijskih obratov najraznovrstnejša jedila, specialitete in slaščice, poleg teh pa bo razstavilo še okrog 80 drugih trdnih ralične predmete, ki so v zvezi z gostinstvom. Za razstavo vlada izredno zanimanje ne le med Mariborčani, temveč tudi drugod ter bo ta prireditel gotovo izrednega tujskoprometnega pomena. Obiskovalci razstave uživajo ugodnost polovične cene.

Kamnik

Zanimivo skioptično predavanje. »O varstvu prirode in o zaščitnih parkih« bo v četrtek, dne 10. marca, ob 8.30 zvečer predaval v dvorani društva »Kamnik« docent ljubljanske univerze gospod dr. V. Bohinc. V krasnih skioptičnih slikah, ki bodo spremljale predavanje, boste videli lepote znamenitega yellovostonskega narodnega parka v Ameriki. Na svidenje!

Zaradi pomanjkanja prostora smo morali izpustiti podlistek »Veliki jeza«. — Cenjene naročnike prosimo, da nam to oprostite.

Uredništvo »Slov. doma«.

DANES ZJUTRAJ JE NA GOLNIKU UMRL NAŠ DOBRI TOVARIS

ZDRAVKO ŠTANGL

UREDNIK »SLOVENSKEGA DOMA«

SMRT GA JE UJELA SREDI MLADOSTI IN NA PRAGU NEŠTETIH NACRTOV. SPREJEL JO JE KOT POSLANKO NAJVIŠJE VOLJE, UDANO IN POGUMNO, KAKOR STORE TISTI, KI IMAJO SVOJE MLADE OČI PRI VSEJ STVARNOSTI ŽIVLJENJA UPRTI V ONSTRANSTVO.

V LJUBLJANI, DNE 9. MARCA 1938.

UREDNIŠTVO »SLOVENSKEGA DOMA«

Od tu in tam

Srbska kraljevska akademija znanosti je imela v ponedeljek sejo, na kateri je imel nastopno predavanje novi akademik v zgodovinskem razredu profesor ljubljanske univerze Srb dr. Nikola Radošević. Predsedoval je predsednik dr. Aleksander Belić, navzoča pa sta bila tudi zastopnika zagrebške akademije predsednik dr. Albert Bazala in član dr. Ferdo Šišić. Akademija je letos na gradila izredno veliko število znanstvenih del ter jih večji del tudi izdala med svojimi rednimi publikacijami.

Zasedanje senata se bo začelo 14. marca. Na dnevnem redu je poročilo odbora za proučevanje mednarodnih konvencij in poročilo odbora za proučevanje predloga zakona o novih okrajnih in okrajnih sodiščih. Po teh razpravah pa bo senat začel obravnavati predlog proračuna, katerega bo do tega časa skupščina že sprejela. Ker ima vlada v senatu veliko večino, se ni bati, da bi senat oviral pravočasno sprejetje proračuna.

Profesorski kongres bo letos v Subotici. Tako je sklenil glavni odbor profsorskega združenja, v katerem sta ljubljanski sekciji zastopala predsednik Franc Grafenauer ter odbornik dr. Novak. Odbor je dalje razpravljati tudi o zdravstvenih razmerah v Solah in ugotovil, da zaradi prevelikega štedenja ni tako urejenih higienskih prostorov, kakor bi bilo za zdravje dijakov potrebno. Vendar pa ugotavljajo profesorji, da se je sedanji prosvetni minister Magarašević z veliko vneto lotil dela v korist našega šolstva. Po seji so vsi odborniki obiskali prosvetnega ministra Magaraševića v njegovem kabinetu in se mu zahvalili za trud, ki ga je žrtvoval v dobro vsega šolstva. Minister je obljubil, da bo skušal podpreti profesorje v borbi za boljše plače, obenem pa bo pripravil nov osnutek zakona o srednjih solah.

Delavec je vodil tečaj za nepismene vaščane v vasi Poljica pri Tuzli. Suljo Kasumović se je lani udeleževal nekake podobnega tečaja in se naučil brati in pisati, kar je bila za njegovo vas silna redkost. Vaščani so ga vedno nadlegovali, naj jim bere časopise, dokler se ni Suljo skoraj iz uverdel tečaj za svoje sosaščane. V nekaj mesecih jih je okrog 50 naučil brati in pisati. Če pomislimo, da je delavec žrtvoval vse svoje proste ure za izobrazbo svojih prijateljev, moramo reči, da je zares požrtvovalen.

Večje število dalmatinskih cerkev so v zadnjem času oropali neznanim zločinci. Enkrat je bilo vplomjeno v eno izmed cerkev v Splitu, pri čemer so zločinci odnesli dva keliha. Naslednjega dne je bila izropana slika Matere Božje v Jesenicah pri Splitu, kjer je znana romarska cerkev za nornarje. Roparji so s slike pokradli vse zlato in nakit, ki so ga darovali pobožni verniki. Isto noč je bila oropana še cerkev v Tugurih.

Tri mesece je dobil človek, ki je oklofutal sodnika dr. Milana Vujanovića v Mostarju. Laza Glogovac se je tožaril za neko trdiko, vendar je sodnik dr. Vujanović razsodil v korist trdike. Glogovca je to tako ujezilo, da je sodniku na hodniku prisilil krepko zaščitno. Sodišče mu je prisodilo za ta pregrešek tri mesece zapora.

290 očenašev je napisal na eno samo dopisnico pešadijski podnarednik Dragoljub Golubović iz Skoplja. Golubović se je trudil štirinajet ur. Vsak očenaš ima 55 besed, torej je prišlo na dopisnico vsega skupaj 15.950 besed ali 61.770 črk. Podnarednik je pisal z navadnim peresom brez kakih tehničnih pripomočkov. S tem je posekal rekord, ki ga je lani postavil neki inženirski podnarednik, ki je na dopisnico napisal 240 očenašev.

S tremi streli je ubila svojega moža Marija Staba iz Vukovarja v trenutku, ko je mož prišel k njej, da bi se pobotala in spet začela živeti skupaj. Marija je bila nezvesta žena, ki je moža že večkrat zapustila. Pa včeraj sta se spravila in Marija se je vrnila v hišo. Ta nestanovitnost je na moža vplivala tako, da je začel popivati. Pred tremi meseci ga je žena spet zapustila. Zato je mož šel v nedeljo na njen dom in jo prosil, naj se vrne domov. Mesto odgovora pa je Marija potegnila samokres in trikrat ustrelila na moža. Njena brata, ki sta stala v bližini, ji zločina ništa mogla preprečiti. Ko se je Marija hotela na policijo zagovarjati s silobranom, sta njena brata ovrgla njene navedbe.

Nemška križarka »Emdene«, ki je bila nekaj dni zasidrana v pristanišču v Gruzi, je predvčerajšnjim zapustila jugoslovanske vode in odplula na Krf. Od tam bo krenila v francosko pristanišče Toulon. Ob odhodu je bil navzoč tudi nemški poslanik na jugoslovanskem dvoru von Herren, ki je odhajajočo ladjo nekaj časa spremljal na mali jadrli. Nemci so bili baje očarani nad izredno lepoto Dubrovnika in njegove okolice.

Neverjeten in neobičajen spomin ima štiri-letni Hakija Vukalić iz Naprila pri Sanelem mostu. Fantček zna naštet vse države, kar jih je na svetu in za vsako dodati še glavno mesto in število prebivalcev. Preizkusil so ga tudi na ta način, da so mu prebrali dolgo vrsto — tudi do 80 — težkih tujih izrazov, pa jih je fantček znal po vrsti ponoviti. Njegova zunanost pa ni nič podobna otroku. Ima obraz, v katerega so zareze stare kave poteze, debelo glavo, pa bolj suho telesce ter izredno bistre oči. Ljudje mu ne obetajo dolgega življenja.

Večina dalmatinskih cementnih tovarnov je zaradi pomanjkanja naročil ustavila delo. Več tisoč delavcev je ostalo brez dela. Le nekateri se delajo, vendar v zelo skrajnem obsegu. Tovarne so večji del svojih proizvodov prodale v inozemstvo, zlasti v Albanijo, Carinske ovire, ki so se zadnje čase pojavile v teh državah, pa so skoraj popolnoma zaprle trg, kar je imelo za posledico ustavitve obratov. Preteklo leto so tovarne proizvedle 60.000 vagonov cementa, od česar je šlo 50.000 vagonov v inozemstvo.

Razprava zaradi krvopretitja v Vanjski blizu Somborja se je včeraj končala. Obtoženih je bilo 17 kmetov in z njimi župnik, češ, da je ševal svoje farane na pokoli. Sodišče pa se je uverilo o župnikovi nedolžnosti ter ga oprostil vsake krivde in kazni, dočim je obsodilo na 15 let težke ječe Vinka Šuvaka, ki je z nožem težko ranil cerkovnika, da je na posledicah umrl. Dalje je sodišče še pet kmetov obsodilo na večje zaporne kazni.

„Selo Ljubljana...“

Da Ljubljana postaja kljub svojemu velikemu napredku v zadnjih letih spet »dolga vas«, skuša dokazati neki uradni »Poziv za pričo«, ki ga je izdalo osješko sodišče in naslovljeno na nekoga Ljubljanečana. V tem pozivu stoji namreč zapisano na veliko začudenje naslovljenca: »Selo... Ljubljana«. Pika.

KINO MATICA

Telefon 21-24

Duhovita komedija! — PREMIERA! — Hans Albers kot groteskni detektiv

Sherlock Holmes

Hansi Knoteck

Heinz Rühmann

Danes ob 16, 19.15 in 21.15 uri

„Naprednost“ še sedaj straši po sodiščih

Maribor, 8. marca.

Mariborsko pomožno blagajno »Naprednost« bode ohranili mnogi v slabem spominu. Pe še sedaj, ko je »Naprednost« že zdavnaj likvidirana ter polagoma prehajajo njene mahinacije v pozabo, se pojavi tu in tam kak slučaj, ki potom sodišča pritegne v javnost. Tako je tudi z zadevo zavarovalnega potnika Rajka Lubeja iz Ljubljane, ki se je danes zagovarjal pred malim senatom v Mariboru.

Ko je »Naprednost« prišla v likvidacijo, si je prizadevala zavarovalna družba »Drava«, da bi prevzela njeno članstvo. Delež, ki so iz likvidacijske mase »Naprednosti« odpadli na njeno članstvo, je »Drava« odkupovala od članov tako, da je bodisi izplačala cedinar znesek v gotovini, ali pa ga je prevzela na račun premij in pristojbin, ki jih je moral plačati novi član »Drave« za pristop.

Iz koristoljubja hotel umoriti ženo

Za dvakratni poskus umora - 6 let robije

Celje, 8. marca.

Pred malim senatom okrožnega sodišča v Celju se je danes dopoldne zagovarjal 31 letni posestnik z Zigarskega vrha pri Blanci ob Savi Ivan Brenko. Obtožnica ga dolži, da je kar trikrat skušal umoriti svojo ženo, da bi se tako polastil vsega posestva. Brenko Ivan se je l. 1936 poročil s 25 letno posestniško hčerko Lončar Jožeto, ki je po poroki prevzela domače posestvo, katerega so lastnik je postal tudi Brenko. Kmalu po poroki jo je začel moč nadlegovati, naj mu izroči ženo tudi svojo polovico posestva, kar je žena tudi storila. Mož ji je namreč dal 2000 din in se zavezal z notarsko pogodbo, da ji bo izplačal 5000 din. Ko je to dosegel, pa je začel svojo ženo sovražiti in pretepati. V hiši je postal pravi peklen in mož je upravljal in porodila se ji je misel, da je najbolje, da zapusti svojo rodno hišo in gre v službo, ker ni bila več varna pred svojim možem. Tako jo je poleti nekako, ko sta bila na travniku pri vodnjaku prekučnil v vodnjak, nato pa jo rešil. Na starega leta dan je Brenko Jožeta ustala na vse zgodaj ter si spravila v culo vso obleko, da bi odšla služiti. To je tudi povedala svojemu možu. Ob 4 zjutraj sta zapustila dom in vžela s seboj slatinsko steklenico vina. Mož je med potom silil ženo, da je pila vino. Pri Blanci je pridrvel potniški vlak. Mož je ženi ob železniškem tiru naenkrat iztrgal iz rok culo ter jo zagnal med tračnice, ženo pa zgrabil za roko in jo s silo pahnil proti tračnicam. Brenko Jožeta je stala na gramozu železniške proge in imela še toliko moči, da se je iztrgala možu iz rok in tako ostala nepoškodovana. Cim je vlak odpeljal mimo, je ona pobrala culo, mož pa jo je odvedel nazaj domov, grede pa jo je s palico pretepal. Doma ji je zagrozil, da se mora najkasneje prihodnji teden umakniti z doma, kamorkoli. V nedeljo 2. januarja je hotela ženo oditi služiti k posestniku Plahuti v Trnovcu. Mož sam je namreč prevrnil svojo ženo, da jo posestnik Plahuta sprejme v službo in da mu je o tem sam pisal. Preiskava je dognala, da je to pismo napisal mož sam, hoteč s tem premočiti svojo ženo. Na vse zgodaj ob 3 zjutraj jo je zbudil in ji rekel, da jo bo sam spremljal do Plahute, da pa ne mara, da bi lajnala podnevi okoli. Tako sta hodila že dve uri, ko sta sedla blizu vasi Trnovca na tla. Mož je natvezil svoji ženi, da ga zebe in da bi se rad segrel, to pa da more doseči samo na ta način, da bi svojo ženo nekaj časa nesel. Zavil jo je v njen plet in plašč tako tudi okrog glave, da ni ničesar videla. Nekaj časa jo je res nesel, naenkrat pa jo je vrgel v globok prepad in rekel: »Tule notri boš!« Žena je dobila pri padcu več težjih poškodb in se je onesvestila. Ta prepad je daleč na okoli znan in je približno 30 m globok. Nad breznom so pečine in je bila prava sreča, da ni Brenkova strmoglavila preko teh pečin, ampak obvisela na s travo obraščeni strmini. V tem prepadu so našle smrt že tri osebe, pred kratkim tudi neki otrok, ki je zašel. Obdolženec je na današnji razpravi vse priznal, izgovarjal se je pa, da je bil k poroki prisiljen. Iz vseh izpovedi pa je jasno, da je Brenko Ivan hotel svojo ženo dvakrat po zrelom preudarku in iz koristoljubja usmrtiti. Državni tožilec g. dr. Rus je v svojih izjavah ostro obtožil Brenka, ki se ni poročil iz ljubezni, temveč iz koristoljubja, da bi se polastil posestva in izkoristil duševno zaostalost svoje žene. Sodišče ga je obsodilo na 6 let robije in na trajno izgubo častnih državljanških pravic.

Novi lahkoatletski rekordi

Prejšnji teden je bil v Parizu kongres Mednarodne lahkoatletske zveze. Na letošnjem kongresu so delegati razpravljali o številnih zanimivih vprašanjih. Predvsem so bili določeni termini za evropsko lahkoatletsko prvenstvo moških in žensk. Prvo bo od 8. do 5. septembra 1938 v Parizu v stadionu Colombes, žensko prvenstvo bo pa 17. in 18. septembra na Dunaju. Zadnji termin za prigravitve udeležbe za moško prvenstvo je 24. avgust, za žensko prvenstvo pa 7. september.

Izredno važna odločitev pariškega kongresa je, da so člani Mednarodne lahkoatletske zveze razdeljeni v tri skupine. Skupine so razdeljene po moči. V prvo skupino so prišli Kanada, Finska, Francija, Nemčija, Anglija, Madžarska, Italija, Japonska, Švedska in Amerika. V drugo skupino so: Argentina, Avstralija, Avstrija, Češkoslovaška, Belgija, Kitajska, Danska, Grčija, Indija, Irska, Nizozemska, Nova Zelandija, Norveška, Poljska, Južna Afrika, Švica in Jugoslavija. V tretjo skupino so pa vse ostale države. Delitev držav v skupine je važna pri glasovanju. Tako ima vsaka država v prvi skupini tri glasove, v drugi skupini dva, v tretji pa samo enega.

Med tehničnimi vprašanji je treba omeniti sklep kongresa v Parizu, da se v bodoče ne bodo več registrirali posamezni rekordi v tekih na angleške milje in da se pri metih ne bo ocenjeval met z desno ali levo roko, ampak samo met z boljše roko. Poleg tega je bilo določeno, da se od 1. januarja prihodnjega leta uvedejo zopet startni bloki, namesto startnih jamic, ki so močno škodovali tekalščem. Prihodnji kongres Mednarodne lahkoatletske zveze bo na povabilo Japoncev v Tokiu. V olimpijski program je sprejeta tudi hoja na 10 km. Uradni jezik in napovedi pri olimpijskih igrah v Tokiu l. 1940 bo japonski in angleški.

45 novih svetovnih rekordov.

Veliko zanimanje je bilo tudi za vprašanje o priznanju novih svetovnih rekordov. V celoti je bilo priznanih 45 novih svetovnih rekordov. Med temi moramo predvsem omeniti rekord v teku na 100 m, ki ga ima sedaj famozni črnc Jesse Owens z 10,2 sekundami, dalje 110 m preko zaprek Forest Towns (Amerika) s 13 sek. Rekord v metu kopja ima sedaj Matti Jarvinen (Finska) s 77,23 m, rekord v teku na 800 m Cunningham (Amerika) 1:49,7, v teku na 3000 m Höckert (Finska) 8:14,8. Trije novi rekordi so bili priznani Fincu Salminemu in sicer na 10.000, 30:05,6, na 15.000 m 46:45,4 in na 6 milj z 29:08,4; trikrat je zaslopan na novi svetovni listi najboljših tudi njegov rojak Isohola in sicer na 7 milj s 34:46,8, na 8 milj 40:00,2 in na 9 milj 45:13.

Pri ženskih rekordih so bili med drugimi priznani Poljakinja Stelli Walasiewicz na 50 m s 6,3 sek in Angležinja Burke na 80 m preko zaprek z 11,6 sekundami. Zaenkrat pa še nista bila priznana bajna rekorda Irea dr. O'Callaghana v metu kladiva s 60,57 m in Amerikanka Walkerja v skoku v višino z 209 cm.

Najlepše berilo in darilo je »Poročnik indijske brigade«!

KINO UNION Tel. 22-21

Ne zamudite! Danes nepreklicno zadnjikrat! Ob 16, 19.15 in 21.15 uri prekrasni film čudovito lepe vsebine z znamenitim slavim umetnikom HARRY BAUROM v glavni vlogi

Pariz

Pariz, kakršen je v resnici, kako živi, kako se smeje, zabava, trpi in plaka.

Prispevki za brezposelne

Ljubljana, 8. marca.

Vsakomur prinese pomlad v dušo žarek upanja na boljši čas, zato je pomlad čas veselja. Toda kakšno je to veselje onih, ki ne vedo, kje bodo mogli zaslužiti kruh svoji družini? Pomlad tudi njim daje nekoliko upanja, da dobe zaposlitev, toda izkušnje zadnjih let kažejo, da je tudi pomlad dela manj, kakor delavcev.

Zato ostane precejšnje število nezaposlenih tudi pomladi in v poletju brez kruha. Mestna občina misli nanje in njih zaposlitev tudi v tem času. Tekom zime je delala mnogo javnih del — ceste in kanale — nekatera teh so že končana, druga so še v delu. Med njimi je važna naprava ceste na Šišenskem hribu, kjer je še mnogo dela. Ta cesta bo dala Ljubljancem zopet prijeten in krassen sprehod po Rožniku, ki bo marsikaterega privabil v to lepo sprehajališče. Tudi na Gradu se vrše že sedaj regulacijska dela, vendar še ne v polnem obsegu, ker zemlja še ni dovolj suha. Pozneje se bo tudi na gradu pričelo živahno delo.

Občani se letošnjo zimo niso mogli priživetati, da jih je občina nadlegovala z zbiranjem denarja za nezaposlene. Občina je do 270 delavcev na dan zaposlila na račun lastnih rednih sredstev. Zdej, ko je zima skoro minila, so seveda ta sredstva skoro izčrpana. Zato mora potrkati na srce onih občanov, ki so zaposleni, da pomagajo zaposliti one, ki jim usoda ni naklonila dela, ne sredstev za življenje. Zdej bodo občani lažje kaj darovali, kajti glavni zimski stroški so že minili.

Za zaposlitev brezposelnih delavcev bo občina zbirala letošnjo pomlad mesečne prispevke pod imenom prostovoljne socialne davčnine. Občani bodo dobili na dom vabilo za pristop k tej akciji. Vabilo bodo raznašali in prispevke sprejeli le posebni pooblaščenici, ki bodo imeli za to posebne izkaznice s fotografijo. Ničje drugi ni upravičen kak dar sprejeti. Občani naj bodo zato skrajno previdni. 8 prispevki bodo občani pomagali zaposliti ravne brezposelne delavce tudi pomladi, ko še ni zasebna delavnost dovolj razvita.

Proteus. Prva številka V. letnika gre te dni v tisk. Vse delo Prirodoslovnega društva je v veliki meri odvisno od uspeha, ki ga doseže Proteus. Mnogim naslovom smo poslali na ogled št. 9-10 preteklega letnika. Kdor se sam ne namerava naročiti, tega prosimo, da odda to številko kakemu znanecu. Interesenti lahko dobijo brezplačno Proteus na ogled, če sprotično svojo željo naravnost Prirodoslovnemu društvu (Ljubljana, Beethova ul. 2.). Nove naročnike prosimo, da se prijavijo čim prej, ker moramo določiti naklado V. letnika.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer sko stanje	Temperatura v °C		Relativna vlažnost v %	Veter (smernost in jakost)	Padavine	
		noč	dne			mm	vrste
Ljubljana	768.0	14.6	1.4	85	3	0	—
Maribor	766.9	13.8	2.0	80	3	0	—
Zagreb	771.4	15.0	2.0	80	5	NW,	—
Belgrad	769.5	10.0	2.0	80	6	WNW,	—
Sarajevo	772.1	12.0	6.0	90	10	0	—
Sušak	768.4	19.0	9.0	50	0	NW,	—
Split	768.1	18.0	9.0	40	0	NE,	—
Kumbar	766.1	19.0	7.0	30	0	NNE,	—
Rab	768.7	15.0	8.0	40	0	SSE,	—

Vremenska napoved: Večinoma še jasno in mlo vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je bilo do 7.10 nekoliko oblačno, do 10.15 pa redka visoka megla, vendar je skozi njo sijalo sonce. Ob 10.15 se je popolnoma zjasnilo in tako ostalo do 14. Popoldne je bilo lepo sončno vreme, le na severovzhodu se je pojavila plast cirrusov. Od 18.15 in ponoči je bilo povsem jasno.

Ljubljana danes

Koledar

Sreda, 9. marca: Frančišek.

Četrtek, 10. marca: 40 mučenec.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr. Garbus, Moste-Zaloška cesta.

KINO SLOGA

Telef. 27-30

Samo še danes in jutri morete videti veliko filmsko umetnico Sonjo Henie, eno izmed štirih najpopularnejših filmskih zvezd na svetu v filmu

Kraljica ledu

Odličen glasbeni in športni užitek za vsakogar

Spomin češkoslovaškega prezidenta T. G. Masaryka počasti ljubljanski konservatorij v ponedeljek, dne 14. t. m., z javno produkcijo gojenecv drž. konservatorija, ki izvajajo izključno le dela čeških glasbenih avtorjev. Podrobnosti slede.

Klavirski večer pianista Ivana Noča ima naslednji spored: Rameau-Godovski: Sarabanda. Bach-Busoni: Tocata in Fuga v d-molu. Brahms: Sulta v f-molu, V II. delu koncertnega sporeda so zastopani: Chopin z dvema etudama, Debussy z Reflets dans l'eau in Jardins sous la pluie, dalje igra Wagnerjev Car ognja v prireditvi Brassinna in Lisztove Paganinijeve etude v e-duru. Ivan Noč je prvovrstni klavirski umetnik, njegov koncert bo v petek, dne 11. t. m., ob 20 v veliki Filh. dvorani. Sedeži od 35 din navzdol v Matični knjižnici.

V spomin univ. prof. dr. A. Šerka so podarili Jugoslovanskemu akademskemu podpornemu društvu njegovi prijatelji pri »Kolvratu« znesek 2000 din.

Absolventi in absolventke drž. tehniške srednje, delovodske, moške in ženske obrtni šole v Ljubljani in vseh bivših šolskih oddelkih na tem zavodu, ki do danes še niste šolski upravi ali svoji stanovski organizaciji poslali svojih današnjih naslovov z navedbo poklica, elitorite to v najkrajšem času. Spominsko izvetje 1888—1938, ki bo za letošnjo 50 letnico drž. obrtnega šolstva v Ljubljani izdano meseca junija, gre že v tisk. Imena absolventov in absolventek, pri katerih ne bo podatkov o današnjem zaposlenju, bodo izdajala tiste, ki se šole ne marajo spomniti.

Diplomirani tehniki! Vse dipl. tehnike in absolvente STS opozarjamo, da se vsi vsi jutri, dne 10. marca ob 19.30 v hotelu Miklič redni letni občni zbor Združenja dipl. tehnikov sekcije Ljubljana. Sekcija vas vabi, da se obnega zbora zanesljivo udeležite ter s tem dokažete svojo stanovsko zavednost.

Občni zbor TK Skale bo v četrtek, 31. marca 1938 v Beli dvorani hotela Union ob 20. V primeru nesklepnosti bo pol ure pozneje ob vsaki udeležbi.

»Prodana nevesta« bo v operi v soboto, dne 12. marca. Po dolgem prestopu bo nastopil v naši operi g. Polde Kovač v svoji najboljši in najpopularnejši vlogi Vaska. Kocala bo pel g. J. Križar. Dirigent g. Neftat. Vstopnice se že dobe pri operni blagajni.

XXI. prosvetni večer, ki bo v petek, 11. marca v Beli dvorani Uniona nas bo seznanil s katoliškim življenjem na Holandskem. Holandska prednjača danes z lepimi socialnimi ustanovami, pa tudi z dobro izvedeno katoliško organizacijo za posamezne stanovce. Zanimivo je tudi, da imajo katoličani na Holandskem lastno versko radio oddajno postajo. V prometu pa bo dan že 10. maja, nov studio družbe Societe Catholique de Radiolusion. G. predavatelj prof. dr. Vilko Fajdiga se je zadnje počitnice dalj časa mudil v Holandiji. Predavanje bodo spopolnjevale številne skioptične slike. Na to predavanje že zdaj opozarjamo cenj. občinstvo.

Ljudska univerza v Ljubljani. Drvi bo predaval o vprašanju svobodne mednarodne trgovine univ. prof. dr. Andrej Gosar. Predavanje se bo vsrilo v mali dvorani Filharmoničnega društva na Kongresnem trgu. Pričetek ob 20. Vstop prost.

Prosvetno društvo Trnovo. »Svetovni dogodki zadnjih petih let« je naslov predavanju, ki ga bo imel g. prof. dr. Vinko Sarabon drvi ob 8 na XII. prosvetnem večeru v društveni dvorani.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer:

Sreda, 9. marca: »Gospoda Glembajevci. Premier-ski abonma.

Četrtek, 1. marca: »Gospodična Julija. Snubač. Red Četrtek.

Petek, 11. marca: ob 15: Veronika Deseniška. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Sobota, 12. marca: Gospoda Glembajevi. Red B.

OPERA — začetek ob 8 zvečer:

Sreda, 9. marca: Helteja. Red Sreda.

Četrtek, 10. marca: Grofica Marica. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Petek, 11. marca: Zaprt.

Sobota, 12. marca: Prodana nevesta. Predstava v korist Uduženja gledaliških igralcev. Izven. Gostovanje gg.: Jos. Križaja in Leop. Kovača. Znižane cene.

Podmornice - orožje bodoče vojne

Torpedi - pošasti krvave prihodnosti

Navadni torpedi, s katerimi so danes oskrbljene bojne ladje in podmornice, vsebujejo kakih 250 kg razstreliv. Za polnjenje torpedov uporabljajo silno raznesljivo razstrelivo trinitrotoluol.

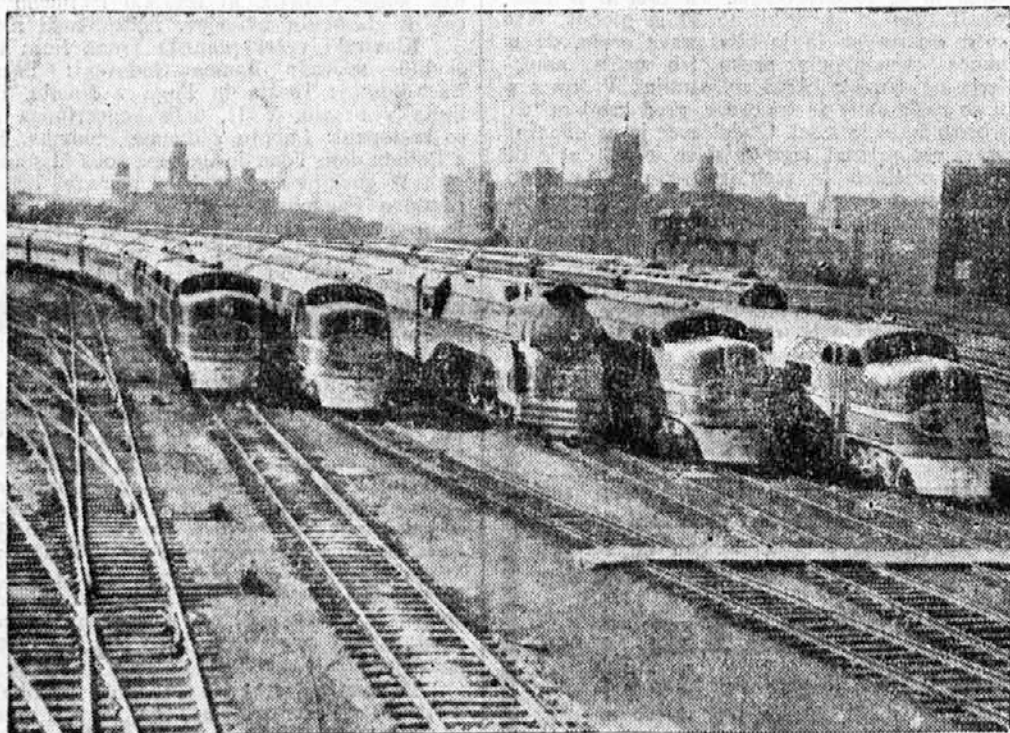
Najmodernejša vrsta torpeda je danes tista, ki jo je izumil Američan Davis. To je pravi pravcati top, ki plove pod morsko površino. Ta torpedo ima na sprednjem delu cev s premerom 20 cm. Stene te cevi so tanke. Cev služi za to, da iz torpeda vrže 130 kg težko granato silne razstrelilne moči. Granata plane iz cevi v trenutku, ko torpedo udari ob sovražno ladjo. Pred združenjem sile torpeda in granate, ki udari iz njega, ne vzdrže nobene ladijske stene.

Ce hočejo, da torpedo z vso silo zadene sovražno ladjo, ga morajo izstreliti tako, da zadene vanjo čim bolj pravokotno. Zaradi tega pravila je za obrambo ladij pred torpedi važno, da se skušajo obrniti v smer, v katero je torpedo izstreljen. S tem je včasih mogoče eksplozijo preprečiti ali pa vsaj zelo zmanjšati njen učinek. Ko torpedo drvi proti ladji, je videti njegovo pot, ker ga žene pod vodo stisnjeni zrak, ki prihaja na površje v mehurčkih. Zadnje čase skušajo to pomanjkljivost, ki dela vsak torpedo že od daleč viden, odstraniti s tem, da grade v torpedu posebne električne motorje, ki pa imajo tudi precej tistih napak, kakršne kaže pogon z dragim stisnjenim zrakom.

Torpedi proti pritlikavim podmornicam

Vse te težave in pomanjkljivosti glede pogona pa odpravlja novi francoski torpedo, ki sicer tudi še pušča na površju belo brazdo, ima pa tako hitrost, da ladje ne bodo več utegnile manevrirati in se obračati, ko bo torpedo izstreljen. Glavna njegova prednost je v tem, da je zelo lahek in da zaradi tega lahko nosi več razstrelila. Pri prejšnjih torpedih je bila celotna lastna teža približno šestkrat večja kakor teža streliva, ki ga je torpedo vseboval. Pri novem francoskem orožju za podmornice je samo dva in polkrat večja. Ta torpedo bo zaradi malega kalibra (35 cm) najnevarnejše orožje za male podmornice, kakršnih imata veliko Nemčija in Italija, pa tudi proti njim seveda.

Podmornice so najnevarnejše pomorsko orožje ne le zaradi torpedov, marveč prav tako zaradi cele vrste novih izumov, ki jih uporabljajo na njih. Vse pomorske države skrbno preučujejo vse obrambne načine proti njim še iz svetovne vojne in jih skušajo izpopolniti.

Najmodernejša železniške električne lokomotive, kakršnih je že vse polno po ameriških postajah.

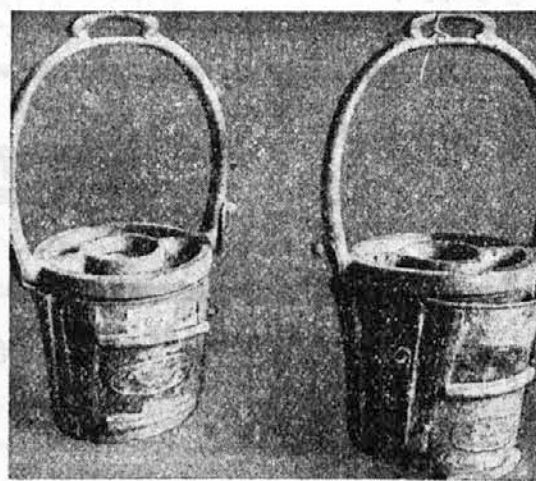
Tema - na boljša obramba

Najzanesljivejša obramba trgovskih in bojnih ladij pred napadi podmornic je še vedno — tema. Ze v svetovni vojni se je ob prevozu vojakov in blaga iz Amerike v Evropo izkazalo da so bili transporti najbolj varni, če so pluli ponoči in niso imele ladje nobene druge razsvetljave kakor signalne luči, nameščene po posebnem sistemu, ki ga je nalašč za to izumil veliki Edison. Te signalne luči je lahko videla samo ladja, ki je plula tik pred razsvetljenim parnikom ali takoj za njim, podmornice, pa naj so tudi bile na površini, jih niso mogle zaznati in torej tudi ladij ne videti. Ta prvotni Edisonov sistem, ki so ga tvorile motne plošče in šibke, komaj svestne žarnice, so pozneje izpopolnili z drugim aparatom. Ta je bil sestavljen iz okrogle svetilke, ki je bila pritrjena na krmi ladje in iz posebnega sita, ki je obdajalo njeno obstret. To sito je bilo iz posebnega stekla in je prepuščalo samo nevidne ultravijolične žarke. Na poveljniškem mostu ladje, ki je plula za prvo, je bila nameščena leča, prevlečena s posebno svetločutno snovjo, tako zvani fluoroskop, kakršnega imajo pri aparatih za rentgen. Ta priprava je bila nekaako umetno oko, ki je služilo častnikom, da so videli luč na prednji ladji. Kakor hitro so na to lečo padli nevidni žarki s prednje ladje, je leča zasijala v zeleni svetlobi. Seveda je bilo potrebno, da so ladje plule vse natančno v eno smer.

Cevi za poslušanje

Torpedo je strašno orožje. Razstrelivo, ki ga moderni torpedi vsebujejo, ima od vseh doslej znanih, največjo silo. Navaden torpedo nove vrste, kakršen je Davisov, lahko potopi največjo bojno ladjo, kaj šele trgovsko. Tak torpedo — male francoske vrste — je pred tremi dnevi uničil španski nacionalistični mornarici eno njenih največjih ladij — oklopno križarko »Baleares«. Ni čuda, da gre vse stremenje modernih vojaških strokovnjakov za tem, da skušajo pred tem strašnim orožjem obraniti bojne in trgovske ladje. Če bi proti njim ne bilo branila, potem bi utegnili brodogojce nekaj sto podmornic uničiti s torpedi v kaki vojni vso evropsko trgovsko in bojno mornarico, ne da bi težke in negibne križarke s svojimi dragimi topovi kaj mogle. Toda tudi proti temu strašnemu orožju so sredstva in obrambna zdravila.

»Poročnik indijske brigade« je izšel!

Niso to kakšne posodice, pač pa — stremena, kakršne je rabil Napoleon v bitki pri Jeni pred 125 leti. Stremena so tako narejena, da je mogoče v njih zakuriti in jih segreti. Napoleon ne bi bil rad videl, da bi ga še v bitki zeblo.

Udomačeni šimpanz

Neki zdravnik v Parizu ima 12 let starega šimpanza, ki ga je pred desetimi leti prinesel iz afriških pragozdov ter ga z veliko potrpežljivostjo vzgajal za »gospodar«. Imenuje ga svojega posilnjenca in ga z velikim ponosom predstavlja kot takega svojim gostom.

Šimpanz — ime mu je Fatu — se zna sam oblačiti, je pri isti mizi kot zdravnikova družina, vsakemu zna postreči kakor kdo želi, odmašiti vinske steklenice, prižigati gostom smotke, katere tudi sam z užitek kadil in se sploh vljudno ponaša. Kadar je zdravnik zaposlen in dela ponoči, zapro Fatuja v veliko železno kletko, ki zavzema tri četrtine velike sobe. Kletka tehta okoli 3000 kg in kadar kak radovednež pride gledat Fatuja, ko je zaprt, je Fatu tako užaljen, ker ne more pokazati svojih učenih sposobnosti in olike, da začne kazati svojo moč nad težko kletko. Pri me namreč za debele železne drogeve in z lahko potrese vso to težo 3000 kg. Kdor ga je kdaj videl tako razpoloženega, se nikdar več ne počuti popolnoma brez skrbi v njegovi bližini. Fatu je visok sicer samo 1 m 50 cm, tehtal pa 86 kg in ima moči za deset moških. Kdo bi se v bližini takega orjaka, ki se kljub dobri vzgoji lahko vsak čas spozabi, mogel čutiti čisto varnega! Saj ti samo za šalo lahko odtrga glavo ali roko ali ti stare kosti kot prhel oreh!

Dollfussova vdova - ženska šplošnega spoštovanja

Ni še dolgo tega, ko je pripeljala v neko dunajsko bolnišnico gospa Dollfussova svojega 7-letnega sina, ki si je pri smutanju zlomil nogo. Ljudje, ki so bili prav tedaj pri bolnišnici, zdravniki in osebe bolnišnice so preprosto gospo z največjim spoštovanjem pozdravili. Posebno po sedanjih najnovejših dogodkih v Avstriji, ko so bili vsi politični zločinci in morilci Dollfussa oproščeni, je ljudstvo s posebno nežnostjo gledalo na nesrečno in junaško vdovo, zvesto in skrbno družico pokojnega velikega državnika.

Po smrti svojega moža živi vdova z dvema otrokoma, 9-letno Evo in 7-letnim Bibijem na majhni kmetiji v Stössingenu na Niž. Avstrijskem v skrajni preprostosti. Mož ji ni zapustil nobenega premoženja, sama pa, ki je bila pred poroko bančna uradnica, ga tudi ni imela. Tako so ji prijatelji njenega moža kupili majhno posestvo, kjer vzgaja svoje otroke in opravlja vsa kmetiška dela. O svoji nesreči ne govori nikdar in se ogiblje vseh ljudi. »Sedaj sem samo še preprosta kmetica, ki mora vzgajati in prehraniti dvoje otrok,« pravi navadno.

Vsako leto, na obletnico moževe smrti, se pripelje na grob svojega moža na Dunaju. Vse vasi, skozi katere se vozi z avtom, imajo praznik, razobešene črne zastave, ljudje pa spoštljivo čakajo njenega prihoda.

Milijonar - dobrotnik

Ni samo zanimiv film, ampak resnična zgodba, ki se je pripetila nekemu Amerikancu, čigar ime ostane skrito.

Nekoga večera je bolan, lačen in premražen zaspal v svoji zanemarjeni podstrešni sobici, na ekromni postelji, pokriti s starimi odejami. Ko se je zbudil, se je znašel v krasni široki postelji med svilenimi odejami in rjuhami. Spalnica je bila razkošno opremljena, tla so pokrivala bogate, debele preproge. Takoj je pritekla k njemu krasna postrežnica in ga vprašala, kaj želi. On pa ni mogel verjeti, da je zbučen; venomer je trdil, da sanja. Postrežnica mu je pravila, kako je bil nevarno bolan, da je spal skoro štiri leta. Iz njegovega stanovanja so ga prenesli v bolnišnico, kjer so ga umetno vzdrževali pri življenju.

Med tem pa je umrl njegov bogati stric in zapustil vse svoje ogromno premoženje njemu, v bolnišnici. Takoj so ga dali prenesti v hišo njegovega strica, mu preskrbeli zdravnike in bol-Odvetniki so imeli mnogo dela, preden so ga našli niške strežnice, katerim se je končno posrečilo ozdraviti ga.

Ko pa so videli, da neprestano trdi, da sanja in prosil, naj ga nikar ne zbude; ko je dajal polne pesti denarja vsakemu revežu, ki ga je srečal na sprehodu z razkošnim avtomobilom, so začeli dvomiti nad njegovo zdravo pametjo in zahtevali pri sodišču, da se mu postavi rednik. Ali bo sodišče tudi njemu prisodilo večjo pamet kot njegovim odvotnikom, je še vprašanje.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 9. marca: 12. Godbe na pihala (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Radijski šramel — 14. Napovedi — 18. Marec v naravi (g. Miroslav Zor) — 18.30 Glazunov: Stenka Razin, simf. pesnitev (plošče) — 18.40 Zgodovina gorenjskih mest: Zgodnji kapitalizem (g. dr. Jože Zontar) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Sac. ura — 19.50 Uvod v prenos — 20. Prenos iz Ljublj. opernega gledališča, v I. odmoru: Glasbeno predvajanje (g. V. Ukmar), v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Drugi programi

Sreda 9. marca Belgrad: 20.00 Vokalni koncert Borisa Popova, 20.30 Humor, 21.30 Narodna pesmi, 22.30 Plošče — Zagreb: 20. Plošče 20.30 Ljubljana 22.30 Plesna glasba — Dunaj: 18.35 Opera 22.30 Orkestralni koncert — Budimpešta: 20. Ciganski orkester 21.35 Operni orkester — Rim-Bar: 17.15 Petje, flavta in harfa, 21.35 Klavir, 22.45 Plesna glasba — Praga: 19.25 Zabavna glasba, 20.50 Orkestralni koncert — Varšava: 19.20 Petje, 21. Chopinove skladbe, 22. Opera glasba — Sofija: 20.15 Opera — Berlin: 20. Simfonični koncert — Königsberg: 20. Rossinijeva skladba — Lipsko: 19.10 Staronemške zgodbe in pesmi o ljubezni — Frankfurt: 19.10 Orkestralni in vokalni koncert — Monakovo: 19.10 Moderna zabavna glasba — Beromünster: 19.55 Zabavni koncert, 20.30 Pustna glasba, 21.30 Plesna glasba — Strasbourg: 21.30 simfonični koncert.

Skupni Leninov in Stalinov spomenik na nekem valencijskem trgu, ki so ga zdaj prekrstili v »Rdeči trg« (Plaza Roja).

ROBERT LORD

29

POD ČRNO KRINKO

Foto Warner Bros
Frank se razgovarja z Jonesom.

Tako sta se razgovarjala več ko eno uro. Frank se je šele čez dolgo spomnil, da ga doma čaka žena. Hitro se je opravičil Jonesu, češ da mora domov, in že pogladil avtomobil proti Bowery-Hillsu.

Bilo je že precej pozno, ko se je Frank pripeljal domov. Ruth je vsa v skrbeh sedela na verandi pred hišo in ga čakala. Ko je zagledala, da prihaja, mu je hitela naproti.

»Dolgo te ni, Frank. Še večerjal nisi...«
»Kadar me ni o pravem času domov, naj te nikar preveč ne skrbi. Gotovo imam važen posel.«

»No, pojdi, dragi, večerja je že čisto mrzla.«
Frank je stopil v hišo in sedel k večerji. Bil je izredno dobre volje. Ruth je na njem takoj opazila spremembo.

Razgovarjal se je z ženo, vprašal za to in ono hišno stvar, ona pa mu je veselo in brez premislekov odgovarjala na vsako vprašanje. Zdelo se ji je, da je Frank prebolel udarec, ki ga je zadela takrat, ko je postal nadzornik Joe Dombrowski, ne pa on.

»Kako bi bilo, Frank, če bi šla nocoj malo z doma. Lahko bi šla v kino ali pa na kratke sprehod proti jezeru...«
»Zakaj pa ne, če bi rada šla. Lepa noč je nocoj.«

»Pohitela bom, da v kuhinji vse pospravim. Kmalu mora

priti domov tudi Buddy, pa bomo potem šli skupaj. Tako bi rada šla!«

Ruth je veselo odvihrala v kuhinjo, Frank pa je odšel po stopnicah v zgornjo sobo. Sedel je na udobni naslonjač, potegnil samokres in polno pest nabojev iz žepa ter ga previdno ogledoval. Obraz mu je žarel od veselja in sreče. Frank je ogledoval orožje, kakor bi bila igračka. Na vse strani ga je obračal, naboj pa je premetaval, da so se razbegavali po gladki mizi.

Nato je vstal in se postavil pred veliko zrcalo, ki je bilo vdelano v krilo vrat v omari. Za trenutek si je zataknil samokres za pas, stopil nekaj korakov nazaj ter se spet ogledoval. Potem je potegnil samokres in ga nameril na svojo sliko v zrcalu. Zabaval se je kakor majhen otrok, ki ne more razumeti svojega dvojnika v ogledalu. Neprestano je zatikal samokres za pas, tipal, kje bo zanj boljše mesto, ga nosil v roki, meril z njim ter se skušal čimbolj izuriti, da bi ga čimprej znal potegniti izza pasa. Prav kakor je videl v filmih, v katerih igrajo junaki z divjega Zahoda...

Ravno, ko je samokres spet vtaknil za pas in se ponosno izprsil pred zrcalom, je nenadoma stopila v sobo Ruth in za njo Buddy.

Frank je skušal s hitrim gibom skriti samokres, pa mu ni uspelo.

Ruth se je zbala, ko je videla v Frankovi roki orožje. Tudi Buddy je začuden obstal in gledal. A njemu so se oči hitro spet zasvetile.

Zena je nosila v roki zavitek, da bi ga spravila v omaro, a je obstala in molče zrla v Franka. Čakala je, da bo kaj spre-govoril, toda v zadregi je samo vrtel orožje v roki kakor človek, ki ne ve, kaj bi naredil.

Buddy je opazil svetle nabojčke na mizi. Hitro je skočil tja in jih začel ogledovati.

»Očka, ali so to prave krogle, pravi naboji?«

»Pravi so, čisto pravi, in se jih nikar ne dotikaj. Pusti jih pri miru.«

Ruth je strogo posvarila malčka:

»Buddy, pojdi v sobo in naredi nalogo za jutri!«
»Saj imam za to še dosti časa. Rad bi prej videl samokres, ki ga drži očka v roki.«

»Pojdi, Buddy, poslušaj mamico,« ga je skušal pregovoriti Frank.

»No, samo malo mi ga pokaži!«

»Saj imaš še časa za to. Bo že še prišel dan, ko boš tudi ti streljal. Le malo potrpljenja, zdaj pa lepo poslušaj mamico in stori, kar je treba.«

Buddy sicer to ni bilo všeč, toda bil je ubogljiv otrok in je odšel skozi vrata nazaj, čeprav z majhno šobo.

Spet je nastala tišina.

Končno pa je Ruth vprašala:

»Čemu si kupil samokres?«

Frank je bil malo v zadregi. Prvi trenutek kar ni vedel, kaj naj odgovori ženi. Ali naj ji morda pove, da je postal član Črne legije? Tega nikakor ni smel, ker bi s tem prekršil obljubo. Skušal pa je vseeno nekaj povedati. A vse, kar je spravil iz sebe, je bilo le nekako jecljanje.

»No, saj veš, človek tolikokrat bere o vseh mogočih zločincih, napadalcih in ljudeh, ki jim je posebna zabava, da ropajo otroke. Da, otroke ropajo... Pomisli, kaj bi bilo, če bi kdo ukradel Buddya...«

»Frank, ne govori neumnosti! Sprašujem te, čemu si kupil samokres!«

»Želim se zavarovati. Sicer pa, saj sam vem, kaj delam, in nikomur nisem dolžan odgovarjati za to.«

Frank se je kar malo razjezil. Zdržilo ga je to, zakaj ga Ruth tako trdovratno sprašuje. A jeze je bilo kmalu konec. Mirno je nadaljeval:

»Nikar naj te to ne skrbi, draga... No, si že končala svoj posel v kuhinji? Grede na sprehod!«

»Zelo se mi čudno zdi, Frank, da si zadnji denar zapravil za to, da si si kupil samokres. Dosti bi bilo pri hiši potrebnih stvari. Ne morem te razumeti.«

»Draga moja, treba je marsikaj žrtvovati v obrambo doma in svojcev. Sovražniki preže na nas od vseh strani...«

Frank je začel govoriti svoji ženi prav tiste besede, ki jih je že nekajkrat slišal na sestankih Črne legije. Ruth ga ni prav nič razumela. Skomizgnila je z rameni in šla po opravkih.

Frank je hitro stisnil samokres v žep. Pospravil je naboj z mize ter se oblekel, da bi šla z ženo na sprehod.